

Diákok egy parasztházban

Applikációk helyett disznóvágás

Az isteni rendtől mindinkább távolodó világunkban a nevelés és az oktatás egyre kétségbeesettebben keresi azokat a színtereket, ahol a rábízott diákokat a virtuális világból kiragadva, természetközeli helyzetben a hagyományos értékek irányába terelheti. A „mintha” tevékenységet folytató látszatemberok világában szükségesnek tartottuk egy olyan hely kialakítását, ahol valóságosan kell megfogni a munka végét, ahol a tevékenységünk eredményessége vagy eredménytelensége valóban látható.

Szöveg: **Dobosi László** igazgató, Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma, Pécs
Fotó: Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma

Az ország egyik legrégebbi középiskolája, az 1687 óta folyamatosan iskolaként működő pécsi Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma és Kollégiuma, amely klasszikus reálgimnáziumként mindig is a legjobb középiskolák között szerepelt a megmérettetéseken, nagy hangsúlyt fektet a művészeti oktatásra és a hagyományok ápolására. A négy- és hatosztályos beiskolázású gimnázium az általános képzés mellett angol, német, matematika-informatika, kémia-biológia és rendhagyó módon, az országban egyedülként néprajz tagozattal is rendelkezik. Az intézmény sokirányú és innovatív jellegének alátámasztására legyen elég megemlíteni, hogy a gimnáziumban a diákok 47 szakkör, valamint 8 nyelv közül választhatnak (angol, német, francia, spanyol, olasz, latin, orosz, kínai), az iskola ezenfelül nyelvvizsgaközpont és természettudományos tehetségpont, s a 2016-os évtől ökoiskolaként is tevékenykedik. A sportolás kapcsán hadd emeljünk ki a hagyományos sportágakon (úszás, foci, kosárlabda, röplabda, torna stb.) túl olyan lehetőségeket is, amelyek nem természetes módon várhatóak el egy középiskolától, mint a floorball, a tollaslabda, a dzsúdó, a vívás vagy éppen a lovaglás és a lovasíjászat.

A gimnázium vezetősége, **felismerve az elméleti tudás mellett a természettel való szoros kapcsolat fontosságát**, különleges kezdeményezésként 2009-ben fenntartói támogatással vásárolt egy parasztházat egy Pécshez közeli faluban, Átán, ahol egy iskolakert kialakításába kezdett. A ház a maga egyhektáros birtokával és a rajta lévő 40 férőhelyes zárándokházzal konyha-ebédlővel, pajta-konferenciateremmel és egyéb kiegészítő épületekkel (ólak, istálló), nagy udvarral és számos állattal – baromfival (csirke, kacs, liba, gyöngytyúk, pulyka), néhány sertéssel (elsősorban mangalica), juhval (cikta és hortobágyi racka), nyulakkal, egy kocsizásra és lovaglásra is alkalmas lóval, valamint egy ősi magyar kutya fajtával (puli) – kiválóan alkalmas erre.

Az eredetileg a néprajz tagozatos diákok számára kialakított tanórán kívüli foglalkozás mára kibővült, és bekerült az iskola pedagógiai programjába is, így minden diáknak lehetősége van részt venni rajta. Heti rendszerességgel (szerdai napokon) az iskola mind a 22 osztálya évente egy vagy két alkalommal kijut Átára, ahol a diákok ismerkednek az állattartással, a növénytermesztéssel és ezekkel összefüggésben a népi hagyományokkal. Részt vesznek a ház körüli teendőkben (főzés, tüzelőaprítás, diótörés stb.), segítenek a gyümölcsösben, a konyhakertben vagy éppen az állatok ellátásában. A mindenkor gyakorlati ismeretek mellett mindig van lehetőség az elméleti megalapozásukra is. Átadnivaló van bőven, hiszen döbbenetes, hogy mi mindenhez értettek eleink. Népi, paraszti kultúránk egész embert kívánt. E sokféleségben minden ember megtalálhatta az önkifejezés lehetőségét. A faragás, fonás-szövés, fazekasság, éneklés, zenélés, a közös tánc mind ezt szolgálta. Átán ezekre is van lehetőségük a diákoknak a különféle – kézműves, alkotó, néptánc, hagyományörző, csillagász – hétfégi és nyári táborokban.

A gimnázium tantestülete azt vallja, hogy **már kis-korban érdemes felkelteni a diákok érdeklődését a hagyományok iránt. Ezt azonban csak úgy lehet elérni, ha a tanárok is szeretik és ismerik a magyar népi kultúrát.** Erre nem lehet egységes programot vagy tanmenetet megadni, ezt életformává kell tenni. Ezt szolgálja az iskolánkban működő néprajzos munkaközösség s az egész program megálmodója, Pámer László néprajz, testnevelés, biológia szakos tanár, a diákokból szerveződő Magura Néptáncsoport és Zengető Népzenekar és mint különleges lehetőség az átai ház kínálta „gyakorlótér” is.

Az iskola vezetősége úgy látja, hogy nagy szükség van erre, hiszen az isteni rendtől mindinkább távolodó világban a nevelés és az oktatás egyre kétségbeesettebben keresi azokat a színtereket, ahol a rábizott diákokat a virtuális világból kiragadva, természetközeli helyzetben a hagyományos értékek irányába terelheti. Úgy érezte hát, hogy az alkotó-, teremtő és termelőmunka, a hagyományos paraszti világ tevékenységeit újra felelevenítő foglalkozás sokakat megóvhat korunk divatos, ám rendkívül veszélyes irányt mutató problémáitól. A mindannyiunk előtt ismert jelenségek, az alkohol, a drogok, a „buli”, a gyenge tanulmányi és munkateljesítmény már nemcsak az egyetemista és főiskolás, hanem a középiskolás korosztályban is mind gyakoribb negatív tendencia. A „mintha” tevékenységet folytató látszatemberek világában szükségesnek tartotta egy olyan hely kialakítását, ahol **valóságosan kell megfogni a munka végét, ahol a tevékenységünk eredményessége vagy eredménytelensége valóban látható.** Rendhagyó kezdeményezésével az iskola arra kínál alkalmat, hogy diákjai lassan, fokozatosan megismerkedjenek a termelő- és alkotómunka élményével, a fizikai

munka örömeivel. Egyfajta közösséghez tartozva, a fogyasztói és a virtuális világgal szemben így lehetőségük nyílik képességeik felismerésére, kibontakoztatására.

Ebbe a folyamatba igyekeznek bevonni a szülőket is, akiknek már évek óta szerveznek rendhagyó fogadónapokat Átán, amelyeket mindig összekötnek egy kis közös munkával (kaláka) és/vagy disznóvágással.

Az „öko” vagy „bio” – azaz hagyományos – gazdálkodással megtermelt gyümölcsök, zöldségek, takarmánynövények egy részét visszaforgatják az állatok ellátásába, a maradékot pedig az iskola közösségi tereiben osztják ki a diákok és a tanárok között. Tervezik egy gyümölcsfeldolgozásra (lekvár, gyümölcslé, aszalvány) alkalmas helyiség kialakítását is. E gazdálkodás lehetőséget teremt olyan közösségi alkalmak megteremtésére is, mint egy disznóvágás, egy szüret vagy a Szent Márton-napi libasütés.

Eddigi tapasztalataik szerint a 21. század gyermekei semmivel sem rosszabbak, mint az előttük élt generációk, csak lehetőséget kell biztosítani számukra, hogy találkozzanak a kétkezi, jól végzett munka és az ebből következő elégedett fáradtság élményével. Meggyőződésük, hogy az ilyen körülmények között tevékenykedő gyermek másként közelíti meg a kor problémáit, de legalábbis elgondolkodik rajtuk, és az évek alatt annyi ismeret, képesség, készség „ragad rá”, hogy felnőtt életében maga is keresni fogja a lehetőségét annak, hogy élelmiszereit maga termelje meg. Jóllehet pontosan tudják, hogy mindez homlokegyenest ellentétes a globalista, „konzumidióta” világtrend irányzatával, már csak az intézmény egyházi jellege miatt is azt gondolják, hogy mindez Istennek jobban tetsző, ezért helyes.

